

Posudek bakalářské práce Kristíny Koščíkové
Ženy klavíristky na Pražské konzervatoři v období Prvej republiky
Ústav hudební vědy FF UK, Praha 2014

Titul bakalářské práce Kristíny Koščíkové, ačkoliv se zdá při prvním čtení výmluvný, záhy začne při čtení textu vzbuzovat otázku, co je jejím vlastním tématem, jaké odpovědi hledá u výchozího pramenného materiálu z Archivu pražské konzervatoře, jaké otázky mu klade, nebo jaké podněty k němu případně hledá u sekundární literatury. V úvodu práce autorka píše, že tématem jsou ženy klavíristky působící v daném období na Pražské konzervatoři, v závěru (s. 40) si přečteme, že základním tématem práce je pohled kritiků na ženy klavíristky zde působící. Kromě toho, že ne vždy je v celém textu jasné, zda jde o studentky či pedagožky, je paradoxně Pražské konzervatoři ve smyslu formulovaného záměru věnován relativně malý prostor. Autorka tak vlastně naznačuje směr svého badatelského zájmu a záměru v historickém exkurzu do 19. století, v pohledu na dívku z tzv. lepší rodiny, jejíž vzdělanostní výbava předpokládala jistý stupeň ovládnutí klavírní hry spojované se šancí na dobré budoucí společenské uplatnění a zařazení. Je škoda, že autorka tu vyšla z několika málo – i když relativně nových – hlavně amerických studií soustředěných k této otázce a „americkému *biedermeieru*“, aby posléze ovlivněna tímto jediným hlavním pohledem, jejíž si vybrala, přešla do terénu střeoevropského. Tady ale nechala nepovšimnuty mnohé práce, dotýkající se na konkrétním materiálu genderové sociální stratifikace a jejich proměn stejně jako jejich příčin. Přitom kladou velký důraz též na problematiku ženské emancipace a ukazují právě na podíl hudby, hudebních a divadelních produkcí, uplatnění v chrámové hudbě nebo vedení a organizaci salónů apod. při jejím rozvíjení. Při postupujícím uplatňování žen ve sféře profesionálního hudebního života, k čemuž úvahy kandidátky směřují, nejde „jen“ o důsledek emancipačního procesu, ale je třeba vidět, co tento proces spoluutvářelo a něm se podílelo.

Svou bakalářskou práci pojala autorka s širokým záběrem, s nímž se snaží vybrat doklady k některým svým tvrzením, u nichž ale není někdy jasné, čím jsou podložena. Ono široké nakročení by samo o sobě nevadilo, kdyby se autorka soustředěně držela jasně a vědomě vymezeného svého předmětu vědeckého zájmu. Bylo např. nutné pro tuto studii vsunout sem kapitulu o vzniku Pražské konzervatoře apod.? Nebo naopak jen opakovat tezi o hudebním vzdělávání dívek z lepších rodin, když máme k dispozici např. konkrétní seznam žáků z Prokschova ústavu včetně jejich sociálního původu a sum, které platili (viz dipl. práce Evy Hazdrové) a když je známo, že hudební ústavy byly povinny vyučovat určitý počet žáků bezplatně? Rovněž hojně zachované programy tzv. veřejných zkoušek tohoto ústavu i Pražské konzervatoře spolu s jinými prameny vypovídají o preferencích studentů a studentek, ne vždy ovšem genderově podmíněných, rozhodně však nemusíme jako autorka sahat po údajích z Paříže. Rozhodně záslužná je skutečnost, že se autorka pokusila zhodnotit výstřižky uložené na Pražské konzervatoři, ovšem i zde je třeba varovat před jejich zjednodušenou interpretací, neboť jejich metaforický jazyk není snadné rozšifrovat a předpokládá to mimo jiné podrobnou znalost vkusové orientace či naladění toho kterého kritika a mnoha dalších skutečností. V tomto hledu má ovšem nejen česká muzikologie stále ještě významná manka.

Bakalářská práce Kristíny Koščíkové vypovídá o schopnosti autorky ve vyhledávání a neúnavné práci při jejích studiích (viz její další rešerše v pražské publicistice). Jejím dalším velkým úkolem ovšem zůstává naučit se jasně zformulovat problém, soustředěně se na něj zaměřit a také neustále „produktivně pochybovat“ o svých tvrzeních. Její bakalářskou práci nejen pro kvantum odvedené práce, ale i pro vědomí další cesty rozvíjení vědeckých dovedností doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci dobře.

Buštěhrad, 3.9.2014

Prof. PhDr. Marta Ottlová

